

Z-41

MAGYAR IPARMŰVÉSZET SZERKESZTI: GYÖRGYIKÁLMÁN

XXVI. ÉVF.

1
SZÁM

1923. ÉV.

MŰVÉSZET ÉS KULTÚRFÖLÉNY

LUKÁCS GYÖRGY DR. BESZÉDÉBŐL

Az itt következő magaslendületű sorokat abból az ünnepi beszédből emeltük ki, amelyet az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat október hó 20-án tartott jubiláris közgyűlésén annak érdemes alelnöke mondott el.

ilyen Tisztelt Közgyűlés! Magyarok, ha összejönnek mostanság, elkerülhetik-e, hogy szó essék hazánk jelen gyászos megpróbáltatásairól? S elkerülheti-e ezt ez a Társulat, melynek működését mindig izzó honszeretet irányította?

Világszerte ismerik már azokat az államiratokat, melyekből kitűnik, hogy Magyarországnak nemhogy része nincs a világháború előidézésében, hanem egyenesen akarata ellenére vonszolták bele a háborúba. Vérlázító igazságtalanságot követett el tehát hazánkkal a trianoni béke, amely a háború előidézésében való részesség címén, mintegy büntetésből mérte reánk azt a brutális megcsonkítást, amely a nemzet halálát idézte volna elő, ha a nemzet nem bírta annyi vitálitással, amennyiről tényleg tanubizonyságot tesz.

Azonkívül, hogy vérlázítóan igazságtalan, az emberiség egyetemes fejlődése szempontjából is kétségbeesítő az az elbánás, melyben részesültünk. Mert a magasabb kultúrájú magyar faj millióit alacsony kultúrájú fajoknak rendelték alá, dobták oda prédául, arra kárhoztatták elszakított testvéreinknek millióit, akik a mi nyugat-európai kultúránk védőszárnyai alatt nőttek fel, hogy a kezdetleges, nagyrészen barbár balkáni műveltség, jobbanmondva műveletlenség színvonalára süllyedjenek alá. Az egész emberiség ellen követtek el halálos bünt azok, akik ezt a lefokozást véghezvitték. És mindörökké felelősek maradnak azokért a károkért, melyeket ezzel az egyetemes emberiségnek okoztak, és ez alól a felelősség alól a történelem ítélőszéke őket felmenteni nem fogja soha.

Mi magyarok pedig tartozunk az egyetemes emberiségnek azzal, hogy az entente rettenetes tévedését saját erőnkől reparáljuk, hogy a fejlett magyar kultúrát ne csak elnyomatni ne engedjük, hanem minden téren tovább fejlesszük, nemzeti sajátosságaink kimunkálásával az emberiséget gazdagítsuk és olyan hatalmas várát építsük meg a magyar szellemi erőnek, amely az egyetemes emberiség érdekében is álló integritásunk visszavívásának mindannyiunk szívében élő nagy feladatát teljesítésre megérlelje.

Kegyetlen erőszak ideig-óráig győzhetett egy lefegyverzett nemzeten és alárendelhetette annak kultúráját fejletlenebb idegen kultúráknak, de hiszen jól tudjuk, hogy a történelmi konjunktúrák változtatásával az erőszak elmúlik és erőszakkal különben sem lehet tartós elnyomást gyakorolni, ha az elnyomott nem csügged s lelki erőben kitart. A velünk szemben alkalmazott durva erőszak sem fog tudni győzedelmeskedni, mert kultúrfölényünk a maga felsőbbségét előbb-utóbb mégis csak éreztetni fogja, sőt máris érezteti az elnyomókkal, és ez a kultúrfölény lesz az elnyomottság állapotából való feltámadásunk kiküzdésének ellenállhatatlan fegyvere.

Ebben a nagy kultúrküzdelemben vezetőszerp illeti meg a magyar művészetet. A magyar művészek beszélnek az a nemes formanyelvet, melyet megért mindenki, nemcsak az, aki magyar, mely behatol mindenfelé, ahol kultúra honol, mely amellelt, hogy izzóan nemzeti tartalommal van telítve, a nemzetközi megértésnek is leghathatósabb közvetítője. Elsősorban művészeink vannak hivatva arra, hogy helyreállítsák a kultúremberiséggel való azt a kapcsolatunkat, melyet a háború és a gyűlölködés megszakított és hogy teremtő erejük géniuszával megértessék a világgal a magyar népnek, a magyar fajnak értékét, jelentőségét az emberiségre, bebizonyítsák, hogy az egész emberiségre volna pótolhatatlan veszteség az, ha ez az alkotásra teremt és alkotásra képes nemzet tartósan arra lenne kárhoztatva, hogy ereje javát alacsonyabb kultúrák igazságtalan, emberiellen, történelmileg semmiképpen meg nem

okolható elnyomása ellen való meddő küzdelemben fecsérelje el. Művészeink ebben a fajunk, nemzetünk jövőjére döntő nagy kultúrküzdelemben derekasan helytállanak. Ime, csak az imént is, néhány hét előtt egyszerre három helyen gyűlt ki a magyar alkotó géniusz fáklyája: délen Velencében, északon Stockholmban, középen itt, az elárvult Csonkamagyarország szívében, hatvanéves jubiláris tárlatunkon.

Mialatt azok a népek, melyeknek a győzők kénye-kedve a magyar nemzetet szabad prédául kiszolgáltatta, gyászos világhírt szereznek maguknak azzal, hogy a magyar kultúra márványba vésett dicső alkotásait gyalázatos módon rombolják s a modern vandalizmusnak olyan szégyenteljes példáit szolgáltatják, melyek miatt pirul a történelem, addig mi szegény, megalázott magyarok rendületlenül tovább küzdünk az egyetlen fegyverrel, melytől a győzők döllye nem tudott megfosztani bennünket: a kultúra fegyverével. Kultúránkban van hitünk, bizodalunk, reményünk, kultúránk fegyvereivel akarjuk magunk javára visszahódítani azt a világot, azt az emberiséget, amely önző érdekből oly rúttól és oly kegyellenül elfordult tőlünk.

Nem lankadó kultúrmunkásságunk felemelő bizonyossága az emlékezésnek ez a mai ünnepélye is, melyre az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat működésének hatvanadik évfordulója szolgáltatott alkalmat. Társulatunk alapszabályszerű feladatát, mely a hazai képzőművészet minden ágának felkarolásában áll, hatvan év óta odaadóan és lelkesen teljesíti. S ha multjából a jól végzett munka öntudatát merítheti, jövőjébe is bizalommal tekinthet. „Nincs a teremtésben vesztes, csak én!” — joggal mondhatja a Bánk bán költőjével napjaink letiport magyarja. De ugyancsak jelszavá avassa minden magyar az Ember Tragédiája nagy költőjének ígét is: „Mondottam, ember, küzdj és bízza bizzá!” Küzdenünk kell és bízza biznunk, és akkor nem is fiaink, de még a magunk szemei előtt fog romba dőlni a párisi békediktátum agyagkolosszusa, a világtörténetnek ez a leggyarlóbb emberi műve.

Ti pedig, művésztestvéreink, pillanatra se feledjétek, hogy abból a gigászi nagy munkából, amely reánk, magyarokra vár avégből, hogy a létnek vagy nemlétnék előttünk álló alternatívája fajunk, nemzetünk, az emberiség javára nyerjen megoldást, nektek elsőrangú szerep, úttörő cselekvés jut osztályrészül. Ismerem alkotó erőtök izzó tüzeit, ismerem magyar lelketek megalkuvástalan honszerelmét, tudom, hogy rátok nem hiába számít a haza. De azt is tudom, hogy benneteket ebben a nagy hivatásokban segíteni, támogatni, kítartásra buzdítani minden érző és gondolkodó magyar ember hazafiúi kötelessége.

Így, kéz a kézben, váll a vállhoz, és a pokol kapui sem fognak erőt venni rajtunk. — Úgy legyen!!

